

Новини

Конкурс за наградата „Шимадзу“ на Съюза на химиците в България „За най-добра дипломна работа“ през 2004 г.

Съюзът на химиците в България организира национален конкурс за наградата „Шимадзу“ – „За най-добра дипломна работа“. В конкурса участваха следните дипломирали се през 2004 г. млади химици:

1. Борислав Йованов Иванов – от катедра „Полимерно инженерство“ във факултет „Химични технологии“ в ХТМУ, София, с дипломна работа на тема „Цинковият стеарат – активатор на сярната вулканизация на бутадиевстиреновия каучук, ускорена с меркаптобензотиазил“;

2. Пламен Василев Илиев – от катедра „Полимерно инженерство“ във факултет „Химични технологии“ в ХТМУ, София, с дипломна работа на тема „Влияние на каучукови мленки върху свойствата на каучукови смеси и вулканизатите им“;

3. Димитрия Йорданова Бозукова – от катедра „Полимерно инженерство“ във факултет „Химични технологии“ в ХТМУ, София, с дипломна работа на тема „Синтез и охарактеризиране на съмомери на полиамид 6 и поли-амид 12 в присъствието на микроактиватор“;

4. Ирина Миткова Стоева – от катедра „Целулоза, хартия и полиграфия“ в ХТМУ, София, с дипломна работа на тема „Структурно проектиране на опаковки чрез CAD-система“;

5. Мариана Любенова Георгиева – от катедра „Неорганични и електрохимични производства“ във факултет „Химични технологии“ в ХТМУ, София, с дипломна работа на тема „Проектиране на опитно-промишлена инсталация за синтезиране на нанодисперсни нитриди“;

6. Методи Иванов Бозуков – от катедра „Неорганични химични технологии“ в Химическия факултет на Софийския университет, с дипломна работа на тема „Стабилизиране на полиестерни полимерни мицели чрез UV-иницирана радикалова полимеризация на пентаеритритол-тераакрилат“.

Комисия, определена от Управителния съвет на Съюза на химиците в България, разгледа материалите и установи, че представените предложения отговарят на изискванията на конкурса и наградата „Шимадзу“ на Съюза на химиците в България „За най-добра дипломна работа“. Общата сума от 1000 евро се разпределя между:

I награда от 500 евро – на Мариана Любенова Георгиева;

II награда от 250 евро – на Методи Иванов Бозуков;

III награда от 250 евро – на Димитрия Йорданова Бозукова.

Наградите бяха обявени на разширено тържествено заседание на Управителния съвет на Съюза на химиците в България, проведено на 26.01.2005 г. в Дома на техниката в София. Всички участници в конкурса получиха почетни грамоти и бяха приети за редовни членове на Съюза.

Н. Найденов

Shimadzu

Японският концерн Shimadzu е основан през 1875 г. и понастоящем е един от най-крупните производители на аналитична апаратура в света с над 110 хил. сътрудници и близо 2.5 млрд. щ.д. годишен оборот. Фирмата предлага пълна гама апарати за спектрофотометрични, хроматографски, физико-механични, термични, тегловни и редица др. изследвания.

Фирмата е основана от Гензо Шимадзу, който е потомък на прославен самурайски род. Явно интересът на учащите се в Япония към химията и физиката по онова време е бил много настойчив, защото малката манифактура търпи бурно развитие и се превръща в своеобразен технологичен пионер в страната на изгряващото слънце. Така през 1895 г. за пръв път в Япония Shimadzu започва производството на акумулаторни батерии, което през 1917 г. се обособява в отделна компания. През 1909 г. е произведен първият медицински рентгенов апарат в Япония, през 1934 г. се появява първият спектрограф, а 1947 и 1956 са годините на производство на първите съответно електронен микроскоп и газов хроматограф в страната. От последващата история на фирмата трябва да се отбележи още само една важна година: през 1970 съвместно с шведската фирма LKB Shimadzu започва производството на газови хроматографи с мас-селективен детектор. Може да се счита, че развитието и обогатяването на тази инструментална методика в изследователските и развойните звена на Shimadzu до голяма степен допринася за връчването на тазгодишната Нобелова награда по химия на Кичи Танака, който е ръководител на научно-изследователски екип в лабораториите на фирмата Shimadzu.

Понастоящем фирмата е структурирана и се развива в 3 основни независими направления: 1) лабораторна и контролно-измервателна апаратура, 2) медицинска апаратура, и 3) т. н. отдел „специални проекти“, обединяващ няколко по-специфични производства като турбомолекулярни помпи, детайли за гражданското самолетостроене, оборудване за производството на полупроводникови и течнокристални елементи и др. Преди 3 години в рамките на лабораторния отдел се обособи самостоя-

телното звено Life Science Lab Instruments, като типичен пример за предлаганите в тази област апарати е MALDI-QIT-TOF MS, т.е. matrix-assisted laser desorption/ionization quadrupole ion trap time of flight MS.

В България посредством Лабсистемс е представен само първият сегмент от дейността на Shimadzu, а именно лабораторният, предлагащ основно хроматографско и спектрофотометрично оборудване.

В течната хроматография Shimadzu предлага избор между модулна система, позволяваща конфигуриране според конкретните аналитични нужди и високопроизводителна комплексна система с висока степен на автоматизация. Към момента Shimadzu предлага 3 генерации газови хроматографи с цел задоволяване на изискванията на максимално широк кръг от потребители. Както към течните, така и към газовите хроматографи се предлагат мас-селективни детектори.

В областта на атомно-абсорбиционната, ултравиолетовата и инфрачервената спектрофотометрия Shimadzu предлага богат набор от аналитични инструменти, покриващи целия спектър от потенциални приложения.

Към лабораторния отдел можем да отнесем и апаратите за термични анализи (TGA, DTA, DSC), за физико-механични изпитания, както и тези за определяне на общ органичен въглерод.

41-ва национална конференция на учителите по химия

От 31 март до 2 април 2005 г. в Дома на техниката в Ловеч се проведе 41-та национална конференция на учителите по химия на тема „Съвременни технологии в обучението по химия“. Тя беше открита в градския драматичен театър с поздравления от името на министъра на образованието и науката, зам.-управителя на област Ловеч, зам.-кмета на гр. Ловеч и началника на регионалния инспекторат по образованието.

При откриването бяха обявени резултатите от организираните от Съюза на химиците в България конкурси за учители по химия „За изключителни постижения на учители при откриването и развитието на млади таланти по химия“ и „За най-добри постижения на учител по химия“ по програмата „Учебна среда“ и връчени наградите на международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“.

Бяха изнесени следните пленарни доклади: „Подготовка на учители в Европейския съюз“ от П. Мимеро (Франция), „Обучение по интернет в Медицинския университет в София“ на П. Косекова и „Мултимедийните технологии в образованието – развитие и приложение“ от Р. Павлова. Показана бе и виртуална химическа лаборатория на П. Морозов от Русия.

В клуб „Кандидат-студент по химия“ бяха представени специалностите в българските висши училища, а в клуб „Магистър-учител“ и проблеми на докторантурата.

Деловата част на конференцията се проведе в две секции за съвременни информационни и образователни

технологии, в които бяха представени общо 54 доклади и съобщения. В заключителното заседание на конференцията беше проведена дискусия на тема „Учебен план и учебна документация по химия и опазване на околната среда“ и свободна дискусия и обмен на мнения между участниците.

Домакините-организатори на конференцията – Регионален инспекторат по образованието и Дом на техниката в Ловеч – създадоха отлични условия за нейното делово провеждане.

Н. Найденов

Конкурси за наградите на Международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“ за 2005 г.

През последните години Съюзът на химиците в България организира национални конкурси за наградите на Международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“.

Комисия под председателството на проф. Борислав Тошев предложи, а ръководството на фондацията утвърди следните награди за 2005 г.:

1. „За изключителни постижения на учители при откриването и развитието на млади таланти по химия“. Тази награда бе присъдена на Любен Асенов Костов – учител по химия в НППМГ „Акад. Л. Чакалов“ в София за подготовката на изявени ученици, заели призови места в национални конференции и състезания по химия, някои от които участват и в международни олимпиади по химия; за подготвени 33 ученици, положили успешно конкурсни изпити и приети за редовни студенти по специалностите медицина, стоматология, фармация, химия, химически технологии и др., за 15 публикации по проблеми на обучението по химия и сборника „Тестове и логически задачи с решения по химия от национални състезания“.

2. „За най-добри постижения на учител по химия“ по програмата „Учебна среда“. Тази награда бе присъдена на Горанка Жекова Жекова – учителка по химия и директор на ДУ „Г. С. Раковски“ в с. Оризаре, община Несебър, за разработен и защитен проект за изграждане на лаборатория по химия в ОУ в с. Оризаре, защитена и финансирана в размер на 3000 евро по програмата ФАР, обзаведена с възможности за работа на ученици, с работни места за всеки ученик с химикали, апарати, инструкции за работа и задължително работно облекло, снабдена с компютър и необходимите нагледнодидактически средства и материали за всяка методична единица.

Наградите бяха връчени на 31 март 2005 г. при тържественото откриване на 41-та национална конференция на учителите по химия в градския театър в Ловеч.

Съюзът на химиците в България поздравява наградените и им желае здраве и успехи в тяхната благородна работа!

Н. Найденов

Академик Панайот Ранков Бончев – доктор хонорис кауза на шуменския университет „Епископ Константин Преславски“

Академик Панайот Р. Бончев бе избран за носител на почетната титла от Академичния съвет на шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ на 30 април 2004 г. По предложение на Факултета по природни науки акад. Бончев е отличен за изключителните му заслуги при създаването и утвърждаването на шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, за високите му постижения в областта на аналитичната и координационната химия, както и по повод на 70-годишния му юбилей. Дейността на акад. П. Р. Бончев беше представена наскоро в сп. „Химия и индустрия“ [74 (3–4) 65–66 (2003); 75 (1–2) 37–38 (2004)].

Акад. Панайот Бончев е 35-ият доктор хонорис кауза на ШУ „Еп. К. Преславски“. В продължение на 15 години (1972–1987) той е бил лектор и член на АС на ШУ; бил е ръководител на катедра „Химия“ (8 години) и зам.-декан (1974–1976). Официалната церемония по връчването на почетния знак се състоя на 19 април 2005 г. от 10.30 ч. в препълнената аула в Ректората (www.shu-bg.net).

Акад. П. Р. Бончев изнесе академично слово на тема „Бионеорганичната химия – една млада, перспективна наука“. Бяха поднесени приветствия от ректора проф. дн Д. Добрев, декана на ФПН, областния управител и кмета на община Шумен, ръководители на катедри и гости от Института по обща и неорганична химия при БАН и Химическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“.

Д. Цалев

Висша атестационна комисия

През периода 01.01.2005 – 30.06.2005 г. Научната комисия по химическите науки при ВАК присъди следните научни звания и научни степени:

А. Научни звания

1. Професор

1. Владимир Стоянов Кожухаров, Технология на силикатите, свързващите вещества и трудно-топимите неметални материали (02.10.12), ХТМУ, София;
2. Михаил Георгиев Евстатиев, Химия на високомолекулните съединения (01.05.06), Химически факултет, СУ „Св. Кл. Охридски“;
3. Румяна Георгиева Джингова-Костадинова, Аналитична химия (01.05.04), Химически факултет, СУ „Св. Кл. Охридски“;
4. Ценка Савова Милкова, Органична химия (01.05.03), Югозападен университет, Благоевград;

5. Цонко Митев Колев, Органична химия (01.05.03), Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

II. Доцент

1. Боримир Василев Атанасов, Технология на лекарствените средства и биофармация (03.02.01), Медицински университет, Пловдив;
2. Боряна Господинова Хаджиева, Биоорганична химия, химия на природните и физиологично-активните вещества (01.05.10), Химически факултет, СУ „Св. Кл. Охридски“;
3. Бранимира Симеонова Пенева, Технология на лекарствените средства и биофармация (03.02.01), Медицински университет, Варна;
4. Жана Крумова Ангарска, Физикохимия (01.05.05), шуменски университет „Епископ Константин Преславски“;
5. Ивайло Петров Иванов, Биоорганична химия, химия на природните и физиологичноактивните вещества (01.05.10), Биологически факултет, СУ „Св. Кл. Охридски“;
6. Иван Господинов Чомаков, Технология на силикатите, свързващите вещества и трудно-топимите неметални материали (02.10.12), бургаски университет „Асен Златаров“;
7. Любомир Борисов Бракалов, Технология на неорганичните вещества (02.10.01), ХТМУ, София;
8. Маргарита Иванова Касърова-Трайкова, Технология на лекарствените средства и биофизика (03.02.01), Медицински университет, Пловдив;
9. Росица Димитрова Манчева, Електрохимия (01.05.14), пловдивски университет „Паисий Хилендарски“;
10. Снежана Ненова Корудерлиева, Технология на силикатите, свързващите вещества и трудно-топимите неметални материали (02.10.12), бургаски университет „Асен Златаров“;
11. Станислава Атанасова Павлова-Рангелова, Технология за пречистване на водите (02.22.02), бургаски университет „Асен Златаров“.

III. Ст.н.с. I ст.

1. Асен Иванов Анастасов, Процеси и апарати в химичната и биохимичната технология (02.10.09), Институт по инженерна химия при БАН;
2. Донка Генчева Стоилова-Кибритева, Неорганична химия (01.05.02), Институт по обща и неорганична химия при БАН;
3. Хозе Янгов Канети, Теоретична химия (01.05.01), Институт по органична химия с Център по фитохимия при БАН.

IV. Ст.н.с. II ст.

1. Антоанета Илчева Павлова, Аналитична химия (01.05.04), „Лукойл-Нефтохим“, Бургас;
2. Вилма Петкова Стоянова, Технология на неорганичните вещества (02.10.01), Централна

- лаборатория по минералогия и кристалография при БАН;
3. Красимир Константинов Тенчев, Химична кинетика и катализ (01.05.16), Институт по катализ при БАН;
  4. Райна Николова Шипарова-Ботева, Биоорганична химия, химия на природните и физиологично активните вещества (01.05.10), НЦБРЗ, София;
  5. Райна Стефанова Василева, Органична химия (01.05.03), НЦПРЗ, София;
  6. Станислав Милетиев Рангелов, Химия на високомолекулните съединения (01.05.06), Институт по полимери при БАН;
  7. Татяна Тодорова Табакова, Химична кинетика и катализ (01.05.16), Институт по катализ при БАН;
  8. Юлита Борисова Дикова, Физикохимия (01.05.05), Централна лаборатория по фотопроекти при БАН.

Б. Научни степени

I. Доктор на науките

1. Андрей Димитров Кършиков, тема: „Йонизационни равновесия в белтъците. Роля в структурно-функционалните взаимоотношения“;
2. Атанас Тодоров Биджев, тема: „Перспективи пред използването на пиролови структури при дизайна и синтеза на фармакологично активни съединения“;
3. Божидар Петков Чорбанов, тема: „Белтъчни хидролизати – нови ензими и подходи за получаване, анализ и приложение“;
4. Иван Николаев Кръстев, тема: „Отлагане, структура и свойства на галванични покрития от сребро и сребърни сплави“;
5. Нонка Недялкова Даскалова, тема: „Изучаване на възможностите на атомната емисионна спектроскопия с индуктивно свързана плазма за анализ на проби с различен състав и сравняване с други инструментални методи“;
6. Тодор Георгиев Делигеоргиев, тема: „Синтез на нови азо- и цианинови багрила и изследване на някои техни свойства“.

II. Образователна и научна степен „Доктор“

1. Ана Неделчева Неделчева, тема: „Асоциативни взаимодействия в температурночувствителни системи на основата на поли(N-изопропиламид) и функционализиран полиоксиетилен“;
2. Ангел Живков Кирчев, тема: „Газо-дифузионна кинетика на редукцията на кислород върху отрицателните плочи на клапаннорегулирани оловни акумулатори“;
3. Анета Йорданова Василева, тема: „Изследване на електрофилното флуориране с F^{18} без носител“;
4. Боян Йорданов Йорданов, тема: „Течно-мембранно извличане и концентриране на вещества като компонент на интегрирани процеси“;
5. Васил Георгиев Харизанов, тема: „Синтез и изследване на керамични пигменти на малайайтова основа“;
6. Георги Николов Андонов, тема: „Изследване на възможностите за решаване на суровинни и екологични проблеми при производството на бензини“ в „Лукойл-Нефтохим“, Бургас;
7. Дияна Марчева Маркова, тема: „Температурно-чувствителни линейни полимери, мрежи и хидрогелове, съдържащи поливинилетерни сегменти“;
8. Дияна Панева Панева, тема: „Нови материали на основата на някои синтетични йоногенни и нейоногенни полимери“;
9. Ели Георгиева Григорова, тема: „Получаване и охарактеризиране на нови композиционни материали на базата на Mg_2Ni с оглед приложението им за съхранение на водород“;
10. Елка Николова Пискова, тема: „Изследване на флуиддинамиката на апарат с фонтаниращ слой и два паралелни входа на газа и неговото приложение за нанасяне на покрития върху повърхността на финодисперсни частици“;
11. Ивайло Кънчев Иванов, тема: „Реакции на циклизация на винилаленови сулфоксиди и сулфони“;
12. Йорданка Николова Недева, тема: „Аморфни тънки слоеве от системата Ge–Se–Ga: получаване, свойства и приложение“;
13. Маргарита Кирилова Миланова, тема: „Синтез и характеризирание на аморфни и поликристални материали на молибдатна основа“;
14. Мария Атанасова Начева, тема: „Изследване процеса на денитрификация при горещи отпадъчни води с помощта на бактериален консорциум NBIMCC 3729“;
15. Миглена Колчева Георгиева, тема: „Инфрачервени спектрални и структурни промени, породени от превръщането на нитрилни молекули в аниони и радикали“;
16. Милен Георгиев Богданов, тема: „Синтез и конформационен анализ на диастереомерни изохромани и тетрахидроизохинолини“;
17. Петранка Иванова Бонина, тема: „Получаване, свойства и ензимно разграждане на нови полимерни мрежи от хитозан и полиакриламид“;
18. Петър Йотов Петров, тема: „Реакции на моделни съединения на тривалентния фосфор с някои 1,2- и 1,3-карбо и хетероатомни диени“;
19. Петя Василева Генчева, тема: „Електрохимична корозия на никелови сплави в хидроксидни и хидроксидно-карбонатни стопилки“;
20. Раджешвар Даял, тема: „Оптимизиране имобилизацията на мултиензими върху полимерни мембрани“;
21. Радка Недялкова Недялкова, тема: „Злато-ванадиеви катализатори, нанесени върху SeO_2 и $SeO_2-Al_2O_3$ за пълно окисление на бензен“;

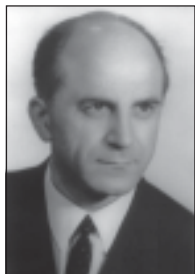
22. Славка Стоянова Чолакова, тема: „Основни фактори, влияещи върху процеса на емулгиране и стабилността на емулсии, съдържащи протеини“;
23. Станислава Методиева Андонова, тема: „Получаване и охарактеризиране на модифицирани Ni(Co)–Mo катализатори за хидродесулфуриране“;
24. Татяна Стамова Добрева, тема: „Структурни изследвания на изотактен полипропилен, облъчен с различни дози гама лъчи“;
25. Теодора Тодорова Вълкова, тема: „Електрохимично отлагане, структура и свойства на галванични покрития от сплав сребро-бисмут“;
26. Филип Атанасов Димитров, тема: „Синтез на нови амфифилни блокови съполимери на основата на поли(етоксиетил глицидил етер) или полиглицидол и самоасоциирането им във водна среда“;
27. Яна Колева Колева, тема: „Моделиране на токсичността на органични съединения“.

Редколегиата честити на тези колеги научните звания и научните степени и им желае бъдещи успехи в тяхното трудово поприще.

Г. Високов

Юбилеи

Проф. дн Димчо Илиев Димитров на 85 години

Проф. дн Димчо Илиев Димитров е роден на 12 февруари 1920 г. в гр. Дупница в семейство на работници тютюнопроизводители. Баща му Илия Димитров Войнишки Налбант е син на участник в Беровско-Пехчевското въстание (1876–1877). Майка му е дъщеря на участник в Дупнишкия комитет на съпротивата срещу турското робство, който според семей-

ното предание и по спомени на съратници се е срещал с Васил Левски.

Основното и прогимназиалното си образование Димчо Димитров получава в родния си град. Учи гимназия във Велико Търново и Дупница, където се дипломира като първенец. Като студент участва в борбите против фашизма и участието на България във Втората световна война. За дейността си е съден и е лежал в затвора. Висшето си образование по химия получава във Физико-математическия факултет на Софийския университет през 1945 г.

От 24 април 1946 г. е асистент по органична химия в току-що открития отдел по индустриална химия при Държавната политехника в София. По-късно постъпва в катедра „Химична технология“ и оттам – в родилата се от нея катедра „Основи на химичната технология“ при

Химикотехнологичния институт (ХТИ). Той преминава почти целия си трудов стаж до 1985 г. като преподавател по тази дисциплина и ръководител на катедрата. В този стаж се включват две специализации от по една година в Чехословакия и СССР, два пъти заетост по съвместителство в ръководещото министерство, три пъти заетост от по две години като заместник-ректор на института и два мандата ректор в годините от 1970 до 1978. Пенсионира се през 1985 г. През 20-годишния период оттогава се занимава с някои проблеми на икономиката, изиграли съдбоносна роля в историята на последните 150–200 години.

Димчо Димитров е един от неколцината (Н. Коларов, Вл. Кабаиванов, А. Фабрикант, Д. Джоглев и др.), които положили основите на материалната база на ХТИ и организирали първите практически занятия по неорганична химия, органична химия и технологиите. За отбелязване е, че той е имал шанса да се намира в ключови позиции при четири или пет случая, решаващи за развитието на ХТИ.

Такъв е случаят с първото преустройство на висшето техническо образование (1953–1954 г.), когато от съществуващата дотогава Държавна политехника са образувани три отделни висши учебни заведения. Бидейки съветник в Комитета за наука, изкуство и култура, Димчо Димитров участва активно в създаването на ХТИ като едно от тези три учебни заведения. Тогава за пръв път са създадени двете основни специалности – органична технология и неорганична технология, както и специализации към тях. Димчо Димитров и колегите му особено силно наблягат на разграничаване на висшето химикотехнологическо образование от университетското химическо образование. Това навремето е от особено значение във връзка със съществуващите силни настроения срещу организирането на специалността по индустриална химия. Осъществено разграничаване по-късно изиграва важна роля в практическата работа по строителството на химическата индустрия в България.

Димчо Димитров активно и последователно работи за преместването на ХТИ от центъра на София, където няма пространство за развитие, в изоставените казарми на гранични войски в периферния тогава (1956 г.) квартал „Дървеница“. По онова време има значителна съпротива за установяване на ХТИ в кв. „Дървеница“.

Важни за ХТИ въпроси се решават и при второто преустройство на висшето техническо образование (1959–1962 г.), когато Димчо Димитров заема по съвместителство длъжността началник на отдел „Висше техническо образование“ при Министерството на народното образование. Тогава се оформят специалностите на главните направления на химическата промишленост и металургията и се развиват значителен брой специалисти, реализирали се в тези клонове на производството. За оставането на специалността металургия в рамките на Химикотехнологичния институт немалка роля изиграва аргументацията на Димчо Димитров пред съответните инстанции, че по думите на Д. И. Менделеев металургията е неразделна част от химията.

От катедрата на Димчо Димитров излиза инициативата за организиране на симпозиуми между катедрите по основи на химичната технология от социалистическите страни с цел да се дискутират проблемите на съдържанието и преподаването на тази дисциплина в условията на развиваща се кибернетика и информатика. За период от 10 години са проведени симпозиуми в България, Унгария, ГДР и СССР.

За преподавателската дейност на проф. Д. Димитров е характерно, че той е от малцината, които развиват преподаването на специалността ОХТ не като химия, а като технология. Началният период на тези усилия е отразен в изданията от него учебник по основи на химичната технология. За съжаление второто издание, чиято подготовка беше много напреднала, не можа да се осъществи.

Научните си разработки проф. Д. Димитров започва с една сериозна за времето си научна публикация върху състава на етеричното масло Иланг-Иланг, изработена по време на специализацията му в Чехословакия. Придобитият опит върху модерните методи за анализ на природни продукти е приложен в България за изследване на състава на нефта и нефтени продукти. Но главното направление в научноизследователската работа на Димчо Димитров са серията публикации върху радикалово-верижните процеси на окисление на въглеродороди и нефтени фракции – механизми на процесите и приложение на продуктите от окисление на нефтени фракции.

Главната част от научната продукция на проф. Д. Димитров и сътрудниците му е посветена на изследвания в областта на течнофазното окисление на въглеродороди. Най-ценни са постиженията относно окисление на въглеродороди в присъствие на борни естери като метод за селективно получаване на хидрокси производни. Изучено е окислението по този метод на редица индивидуални парафинови, циклопарафинови, олефинови и ароматни въглеродороди в присъствие на различни триалкоксиборни съединения. Изучавано е също така течнофазното окисление в присъствие на метали и метални сплави. Тези изследвания са с практическа насоченост и се отнасят не само до механизмите на процесите, но и до проблемите за избор на конструкционни материали в областта на технологиите.

Отделна група изследвания са посветени на решаването на определени практически проблеми, свързани с производството на флотореагенти, на стимулатори за селското стопанство и на повърхностноактивни вещества.

Почти всички споменати дотук изследвания са осъществени с решаващото участие на асистентите и аспирантите в катедрата под неговото ръководство. В края на научната си кариера проф. Димчо Димитров се беше посветил на разработване на методи за описание на химикотехнологичните системи с оглед на подбора на оптимални фактори за тяхното управление.

Честит юбилей!

Редколегия

Стефан Николов Манов на 85 години

Стефан Николов Манов е роден на 2 юни 1920 г. в с. Средорек, Кюстендилско. Завършва V мъжка гимназия в София през 1941 г. След това служи в Първа полицейска дружина. През 1943 г. е приет за студент по химия в Софийския университет. Участва в първата фаза на войната през 1944 г. От 1945 г. е редовен студент. От 1949 г.

работи като лаборант при проф. М. Герасимов в новата катедра „Органична химична технология“ в Държавната политехника.

След дипломирането си през 1950 г. постъпва на работа в книжната фабрика в Белово, от която като студент е получавал стипендия. Наскоро след това със заповед от Министерството на промишлеността е назначен в строящия се по това време азотноторов завод в Димитровград, където по време на строителството и пуска работи на различни места като диспечер в амонячното производство, началник на обогатителната фабрика, началник на централната заводска лаборатория, началник на гранулацията в производството на суперфосфат.

От 1961 г. работи в София като главен инженер в инвеститорската дирекция на стъкларските и керамичните заводи и в Завода за огнеупорни материали в Елин Пелин.

От 1965 г. Ст. Манов в продължение на 12 години е и секретар на Съюза по химическа промишленост. Значителен е неговият принос за организационното укрепване и активизиране дейността на Съюза. През този период освен научно-техническата дейност той организира участието на специалисти в разработване на проекти, с което се реализират значителни приходи за изграждане на домове на техниката в цялата страна.

От 1977 г. до пенсионирането си през 1980 г. работи в Химико-фармацевтичния завод в София, а след това е активен участник в работата на сборното дружество на химиците в София.

85-годишнината на Ст. Манов е повод да отбележим неговия принос за развитието на химическата промишленост в България и организацията на българските химици му пожелава здраве и творческо дълголетие.

Н. Найденов

Инж. Иван Иванов Бояджов на 80 години

Иван Бояджов е роден на 12 май 1925 г. в Бургас. Произхожда от възрожденско семейство на потомствени химици от гр. Карлово: прадедо му е гайтанджия-бояджия, дядо му – розофабрикант, а баща му е инженер химик, завършил във Франция. Първоначалното, прогимназиалното и средното си образование

получава във Френския колеж в Пловдив, с две дипломи – класическа и реална. През 1945 г. е приет в специалността „Индустриална химия“ на Машинния факултет на Държавната политехника в София – класиран е на първо място на приемния изпит. След дипломирането си през 1950 г. постъпва по разпределение в ДО „Нерудни изкопаеми и строителни материали“ и работи в организираната от него химическа аналитична лаборатория.

От 1960 г. с конкурс е приет в „Научноизследователския институт по химическа промишленост“, където работи в секциите „Неорганична технология“ и „Аналитична химия“. Има около 50 публикации, от които 15 с оригинални разработки, а останалите с обзорен и популярен характер, публикувани в съюзното списание „Химия и индустрия“ и други периодични издания

От 1971 до 1974 г. работи в Министерството на тежката промишленост като главен специалист по развитието на химическата промишленост. От 1975 до 1981 г. е преподавател по физика и химия в Мароко, където е удостоен с висока държавна награда. От 1981 до пенсионирането си през 1985 г. работи в Централния институт за научна и техническа информация. Ползва френски, немски, английски, италиански, испански и руски език.

Инж. И. Бояджов е член-учредител на Съюза на преводачите в България в секция „Научна и техническа литература“. Има опит в преводаческата дейност, например „Химикотехнологичен и металургичен англо-български речник“ и „Френско-български политехнически речник“ – и в двата труда е съавтор. Превежда няколко учебника по химия от български на френски език за средните училища с преподаване на френски език. Превежда голямо количество книги, брошури, статии, доклади и др. от френски, английски и немски език из областта на химията, технологията и техниката.

Награждаван е със следните ордени: „Народен орден на труда“ – сребърен, „Кирил и Методий“ – сребърен, и Златна значка на Съюза на преводачите в България.

Инж. Иван Бояджов е известен със своята скромност, трудолюбие, висок професионализъм и прецизност в работата. Неговата 80-годишнина е приятен повод да му пожелаем здраве, бодрост, лично щастие в семейството и бистър ум за плодотворна работа.

Н. Найденов

Проф. дн Славчо Кунев Иванов на 70 години

Проф. дн Славчо Иванов е роден на 10 февруари 1935 г. в Нови пазар. През 1958 г. завършва висше образование в Московския институт по петролна и газова промишленост по специалността „Технология на нефта и газа“ и постъпва на работа в Института по органична химия на БАН. През 1969 г. е избран за старши научен сътрудник, а от 1984 г. – за професор, от научния съвет

при същия институт. От 1979 г. е ръководител на проблемна група „Окисление и стабилизация на горива“. Защитава докторска дисертация през 1982 г. на тема „Закономерности в отнасянията на ускорители и инхибитори – пероксидни разложители при теченофазни окисления“. От 1989 до 1993 г. е ръководител на лаборатория „Органични радикалови реакции“.

От 1969 до 1993 г. непрекъснато ръководи проекти, свързани с провежданите изследвания в оглавяваната от него лаборатория, по заявки на МНО, МВР, Министерство на промишлеността, „Нефтохим“ – Бургас, и „Плам“ – Плевен.

От 1970 до 1984 г. чете лекции по курса „Кинетика на химичните реакции“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, а от 1979 до 1984 г. – във Висшия педагогически институт в Шумен. От 1984 г. и досега чете лекции по курса „Химмотология – получаване и механизъм на действие на присадки за масла и горива“ в университет „Асен Златаров“ в Бургас. Под негово ръководство са защитени 11 кандидатски дисертации и 15 дипломни работи.

През 1966 г. специализира в областта на радикалови и окислителни реакции на органични съединения в течна фаза в Института по химична физика в Москва, а в периода 1971–1972 и 1985 г. като Хумболтов стипендиант в Хамбургския университет.

Проф. Сл. Иванов работи в областта на радикалови реакции в следните направления: кинетика на автокаталитични процеси на органични съединения в течна фаза, хомогенкаталитични явления при окислението на органични съединения в течна фаза, хемилуминесцентни ефекти при взаимодействие на свободни радикали и образуване на възбудени състояния при техните взаимодействия, получаване и механизъм на действие на присадки за масла и горива – антиокислителни, детергентно-диспергиращи, противоизносни, антидимни, антифрикционни, с трибологични ефекти и др.

Публикува 114 научни съобщения, три учебника и три монографии – една в България, една в Германия и една във Великобритания. Цитиран е в литературата над 400 пъти главно от чуждестранни автори. Издадената на немски език монография „Хубен Вайл“ – том 13, в който е съавтор, е цитирана в литературата над 500 пъти.

Под негово ръководство са внедрени разработки със значим икономически ефект.

Проф. Сл. Иванов е член на Научния съвет по органична химия при БАН от 1970 до 1993 г. Член е на Специализирания научен съвет по горива при ВАК със седалище в ХТМУ в София до закриването му. Бил е член и на Специализирания научен съвет по органична химия при ВАК. В момента е член на Международната асоциация „Стабилност и боравене с течни горива“ и е официален представител на нейните издания за Източна Европа от 1994 г. Главен редактор е на международните списания „Oxidation Communications“, „Journal of Balkan Tribo-logical Association“ и „Journal of Environmental Protection and Ecology“. Владее писмено и говоримо немски, английски и руски език.

От 1993 до 1994 г. работи в българо-английската издателска къща „Пъблишсайсет“ като главен редактор на международни списания. От 1994 г. досега е управител на издателска къща „Сайбулком“.

Проф. Сл. Иванов участва активно в работата на Съюза на химиците в България. От 1993 г. до 1999 г. е заместник-председател на Управителния съвет и от 1998 до 2004 г. – издател на съюзното списание „Химия и индустрия“. Той е основател и председател на Сдружението на експертите в България по екотехнологии и зам.-председател на Балканската трибологична асоциация.

Седемдесетгодишнината на проф. Сл. Иванов е приятен повод да го поздравим и да му пожелаем здраве и творческо дълголетие!

Редколегия

Проф. дн Иван Димитров Шопов на 70 години

Иван Димитров Шопов е роден на 16 март 1935 г. във Велинград. Завършва средното си образование с отличие в София, а висшето – през 1958 г. във Висшия химикотехнологически институт в София, също с отличен успех. Веднага след това постъпва в тогавашния Химически институт на БАН. От 1960 до 1971 г. е научен сътрудник в новосъздадения

Институт по органична химия на БАН. Защищава самостоятелно изработена кандидатска дисертация през 1968 г. Специализира в Берлин и Нанси. От 1971 до 1981 г. е старши научен сътрудник, вече в Централната лаборатория по полимери на БАН. От 1982 г. е доктор на науките, от 1984 г. – професор. През 1989 г. става първия директор на Института по полимери на БАН, чиято длъжност заема до пенсионирането си през 2003 г.

Проф. Ив. Шопов е изтъкнат учен в областта на полимерите, с широко международно признание и с изключителни заслуги за развитието на полимерната наука в България. Заедно с покойния проф. дн Иван Панайотов поставя началото на изследванията в областта на полимерите в БАН. В продължение на почти 15 години проф. Ив. Шопов е директор на Института по полимери на БАН, водещото научно звено на тази наука у нас, с голямо международно признание и научни връзки. Израз на високата оценка за международния авторитет, научните постижения и дейността на проф. Ив. Шопов като директор е обявяването му за Почетен член на института.

Като учен проф. Ив. Шопов е един от пионерите в новата област на електроактивните полимери. Автор е на над 120 научни публикации и 23 авторски свидетелства. Заедно със своите сътрудници той синтезира редица нови полимери със спрежение и изследва връзката между строежа и специфичните им свойства. Значими са и приносите му в изследването на измененията на електрическите и магнитните свойства на предложения от него

за пръв път нов клас „сегментни полимери“. Откритата от него и сътрудници нова „карбонил-олефинова реакция“ дава възможности за получаване на редица полимери със спрежение. За голямото международно признание на научните му резултати свидетелстват изнесените от него многобройни пленарни и главни доклади на международни научни форуми, както и лекции върху изследванията му в Германия, Франция, САЩ, СССР, Япония, Швейцария, Гърция, Чехия, Австрия, Румъния, Полша, Испания, Югославия, Италия, Корея, Китай, Тайланд и др., пребиваването му като гостуващ професор в авторитетни чуждестранни университети, членството му в научни комитети на най-реномирани симпозиуми и конференции като Балканските химически дни, международните конференции на химическите дружества на страните от Югоизточна Европа, Европейската полимерна федерация, международните симпозиуми по макромолекулно-метални комплекси и др. Той владее перфектно немски, английски, френски и руски език. Член е на Американското и Френското химическо дружество.

Проф. Ив. Шопов има и значителна педагогическа дейност. От 1975 до 1984 г. е преподавател в университета „Епископ Константин Преславски“ в Шумен. Като гостуващ професор чете специализирани курсове на студенти и докторанти в Свободния университет в Берлин (Германия), Техническият университет в Грац (Австрия), Института за полимерни изследвания на „Общество Макс Планк“ в Майнц (Германия) и др. Под негово ръководство са защитени четири дисертации и много дипломни работи.

Проф. Ив. Шопов има дългогодишна дейност сред българските химици. Почти всички значителни химически конгреси и конференции у нас през последните десетилетия са организирани с неговото най-дейно участие. Той е активен участник в работата на Съюза на химиците в България в продължение на повече от 40 години, а от 1999 г. и понастоящем е негов председател. Награден е със златната значка „Проф. д-р Асен Златаров“ на Федерацията на научно-техническите съюзи. Проф. Ив. Шопов участва в организирането на всички традиционни за българската полимерна наука симпозиуми „Полимери“, а на последните пет от тях (1990–2005) е председател. От 1992 г. е основател и председател на Българското полимерно дружество, член на Европейската полимерна федерация, в чието ръководство е активен член. Проф. Ив. Шопов има и дългогодишна активна дейност в Съюза на учените в България. За своите заслуги към този съюз той е обявен за негов почетен член.

Проф. Ив. Шопов има изключителни заслуги за приобщаването на цялата българска наука към научните среди на Европейския съюз. Той е първият български национален координатор по научните програми на Европейския съюз. Неговата енергична дейност в продължение на повече от десетилетие спомогна стотици наши учени да специализират в Европа, да установят плодотворни научни връзки и направят европейски проекти. Той е и дългогодишен представител на България

в Програмния комитет на Европейските програми „Мария Кюри“ на Пета и Шеста рамкова програма.

Верен на най-светлите традиции в българското образование и наука, проф. Ив. Шопов учредява със свои средства награда на Съюза на химиците в България за „Изтъкнат млад учен в областта на полимерите“, която тази година бе присъдена за втори път.

Наскоро се състоя голямо честване на юбилейната 70-годишнина на проф. Ив. Шопов, на което той получи поздравително писмо от президента на България и бе удостоен с най-високото отличие на БАН – почетния знак „Марин Дринов“ на лента. По същия повод той бе избран от Общото събрание на Съюза на химиците в България за почетен член на Съюза.

Седемдесетата годишнина на проф. Ив. Шопов е чудесен повод да му пожелаем много здраве, щастие и нови успехи!

Хр. Йосифов

Съюзът на химиците в България честити навършени кръгли годишнини на следните свои членове:

Георги Николов Василев	19.02.1920
Димитър Томов Митев	2.06.1920
Стефан Николов Манов	2.06.1920
Иван Иванов Бояджов	12.05.1925
Славчо Кунев Иванов	10.02.1935
Стефан Василев Кръстев	18.02.1935
Георги Ангелов Пеев	23.02.1935
Милка Петрова Георгиева	28.02.1935
Искра Пенчева Карапенева	11.03.1935
Иван Димитров Шопов	16.03.1935
Йорданка Димитрова Кътева	8.05.1935
Тодорка Филипова Попова	30.01.1940
Елена Димитрова Русева	11.02.1940
Георги Димитров Кючуков	25.02.1940
Лиляна Антонова Топалова	26.02.1940

Иван Василев Иванчев	13.03.1940
Николай Любомиров Пиперов	30.04.1940
Темелаки Борисов Рогачев	28.05.1940
Анастасия Ростиславова Каишева	13.06.1940
Йончо Георгиев Пеловски	1.01.1945
Стефан Василев Котев	19.02.1945
Янка Георгиева Нейнска	9.04.1945
Петко Стоянов Петков	28.05.1945

In memoriam

120 години от рождението на проф. д-р Асен Златаров

На 8 февруари 2005 г. от 16 часа в Дома на техниката се проведе събрание на сборното дружество на химиците в София, посветено на 120-годишнината от рождението на проф. д-р Асен Златаров.

Доклад за живота и дейността на проф. д-р Асен Златаров изнесе инж. Н. Найденов. Освен биографичните данни за юбилеяра той изтъкна неговия принос като химик в областта на аналитичните и броматологичните изследвания, органичната химия, биохимията, стимулациите и др. и като лектор, завладяващ с обаятелното си слово слушателите в препълнените аудитории. Изнесъл е повече от 1000 доклади по над 100 научни, научно-популярни, философски, литературни, естетически, политически и други теми.

Особено голям е приносът на проф. Асен Златаров в дейността на българските химици. Той е дългогодишен главен редактор на съюзното списание „Химия и индустрия“ и председател на управителния съвет на Съюза.

Спомени за юбилеяра разказа почетният председател на сборното дружество на химиците в София чл. кор. Д. Еленков.

Н. Найденов